

Ändringar i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2011/12:87 Ändringar i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen föreslår att det införs ett nytt bemyndigande i lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås få rätt att meddela föreskrifter om att genom särskilt tillstånd ge behörighet att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som djursjukskötare och hovslagare. Detsamma föreslås för personer med humanmedicinsk legitimation som avser att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Vidare föreslås att personer som genom ett särskilt tillstånd fått behörighet att utöva yrket som djursjukskötare ges rätt att använda den yrkestiteln. Ändringen är i första hand motiverad av att medlemsstaterna, enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, ska kunna ge en sökande som genomgått utbildning i en annan medlemsstat för ett reglerat yrke möjlighet att välja en anpassningsperiod som kompensationsåtgärd, i de fall en sådan åtgärd krävs för att få behörighet att utöva yrket i Sverige.

Ändringarna i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård föreslås träda i kraft den 1 juli 2012.

Utskottet ställer sig bakom de bedömningar som regeringen har gjort i propositionen och tillstyrker regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Yrkeskvalifikationsdirektivet	4
Lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	7
Ändringar i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslaget

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:87.

Stockholm den 10 maj 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Lars Hjälmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V) och Christer Akej (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer ska medlemsstaterna kunna ge en sökande som genomgått utbildning i en annan medlemsstat för ett reglerat yrke möjlighet att välja en anpassningsperiod som kompensationsåtgärd om en sådan åtgärd krävs för att få behörighet att utöva yrket i den mottagande medlemsstaten. För att förbättra förutsättningarna att genomföra direktivets krav om en anpassningsperiod har en promemoria om en ändring i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård upprättats inom Landsbyggsdepartementet. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen har begärt in Lagrådets yttrande över lagförslaget. Lagrådets synpunkter har lett till att förslaget har ändrats enligt yttrandet.

Bakgrund

Yrkeskvalifikationsdirektivet

Yrkeskvalifikationsdirektivet innehåller regler om att medlemsstaterna ska erkänna yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan medlemsstat. Detta innebär att om en medlemsstat kräver bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av ett reglerat yrke inom sitt territorium ska staten erkänna sådana yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan medlemsstat om dessa ger innehavaren av kvalifikationerna rätt att där utöva yrket. Med reglerat yrke avses yrkesverksamhet där det genom lag eller annan författning krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten. Yrkeskvalifikationsdirektivet gäller medborgare i medlemsstater som, antingen som egenföretagare eller som anställda, vill utöva ett reglerat yrke i en annan medlemsstat än den där de fått sina yrkeskvalifikationer. Direktivet skiljer på frihet att tillhandahålla tjänster och etableringsfrihet. När det gäller reglerna om etableringsfrihet, som gäller för yrkesutövare som stadigvarande vill utöva yrket i den mottagande medlemsstaten, finns det tre ordningar i yrkeskvalifikationsdirektivet. Dessa är

- den generella ordningen för erkännande av utbildningsbevis
- erkännande av yrkeserfarenhet
- erkännande på grundval av samordning av minimikraven för utbildning (principen om automatiskt erkännande av utbildningsbevis för särskilda yrken).

Den generella ordningen tillämpas subsidiärt för alla som inte omfattas av reglerna för erkännande av yrkeserfarenhet eller principen om automatiskt erkännande av utbildningsbevis för särskilda yrken. Denna ordning baseras på principen om ömsesidigt erkännande, och utgör, så som nämnts ovan, en del av yrkeskvalifikationsdirektivets regler om etableringsfrihet. Om det finns betydande skillnader mellan den utbildning som sökanden har förvärvat och den som krävs i den mottagande medlemsstaten får emellertid den mottagande medlemsstaten kräva att den sökande vidtar kompensationsåtgärder. Om den mottagande medlemsstaten utnyttjar denna möjlighet ska den sökande ges rätt att välja mellan åtgärderna anpassningsperiod och lämplighetsprov.

Veterinäryrket tillhör de yrken som omfattas av yrkeskvalifikationsdirektivets princip om automatiskt godkännande. Principen grundar sig på erkännande på grundval av samordning av minimikraven för vissa utbildningar som anges särskilt i yrkeskvalifikationsdirektivet. Övriga yrken som regleras i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård tillhör kategorier som regleras enligt yrkeskvalifikationsdirektivets generella ordning.

Lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

I lagen finns bestämmelser om skyldigheter och ansvar för djurhälsopersonal (kap. 2), kretsen av behörighetsreglerade yrken (kap. 3), begränsningar i rätten att vidta hälso- och sjukvårdande åtgärder på djur för den som inte tillhör djurhälsopersonal (kap. 4), Statens jordbruksverks och länsstyrelsernas tillsyn av djurhälsopersonal (kap. 5), disciplinpåföljd och återkallelse av behörighet för den som tillhör djurhälsopersonalen (kap. 6), Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård (kap. 7) samt straff (kap. 8).

Med djurhälsopersonal avses personer som är verksamma inom djurens hälso- och sjukvård och vars behörighet regleras i lagen. Genom lagen legitimeras, förutom veterinärer, även djursjukskötare. Behörigheten för hovslagare och för personer med humanmedicinska legitimationsyrken regleras genom ett godkännandeförfarande. En tillfällig behörighet att utöva tjänster i Sverige inom yrken vars behörighet regleras i lagen kan ges till yrkesutövare som är etablerade i ett annat land inom EES eller i Schweiz. Behörighet att utöva veterinäryrket kan även fås genom särskilt tillstånd. För övriga yrken som är behörighetsreglerade i lagen finns det i dag inte någon möjlighet att få behörighet att utöva yrket genom särskilt tillstånd.

Djurhälsopersonalen ska bl.a. arbeta i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, iaktta noggrannhet och omsorg vid utfärdande av intyg om djurs hälsotillstånd och vård samt föra journal. Den som tillhör djurhälsopersonalen får enbart utföra arbetsuppgifter som denne har kompetens för och bär själv ansvaret för sina åtgärder. Arbetsuppgifter får dock delegeras till någon annan som tillhör djurhälsopersonalen om det är förenligt med kravet på en god och säker vård. Den som delegerar arbetsuppgiften har

ansvar för att mottagaren har förutsättningar att fullgöra uppgiften. För den som arbetar inom en enskild verksamhet och tillhör djurhälsopersonalen gäller tystnadsplikt. För djurhälsopersonal i det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Djurhälsopersonal står under tillsyn av Jordbruksverket och länsstyrelsen. Vidare kan djurhälsopersonal som åsidosätter sina skyldigheter komma att ställas under prövning av Ansvarsnämnden för djurens hälso och sjukvård. Ansvarsnämnden har möjlighet att besluta om disciplinpåföljd genom erinran eller varning. Ansvarsnämnden kan även besluta om provotid samt återkallelse av behörighet. Även annan personal än djurhälsopersonal kan vara verksam inom djurens hälso- och sjukvård. Vissa typer av åtgärder får emellertid enbart utföras av djurhälsopersonal. Det gäller t.ex. rätten att behandla djur som det finns anledning att misstänka har angripits av sjukdom enligt epizootilagen (1999:657) eller zoonoslagen (1999:658). Vidare har endast djurhälsopersonal rätt att utföra behandling som kan orsaka mer än ett obetydligt lidande samt att behandla djur under allmän bedövning eller lokal bedövning genom injektion.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att det införs ett nytt bemyndigande i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås få rätt att meddela föreskrifter om att genom särskilt tillstånd ge behörighet att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som djursjukskötare och hovslagare. Detsamma föreslås för personer med humanmedicinsk legitimation som avser att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. För veterinärer som inte uppfyller kraven för legitimation finns i dag möjligheten att genom ett särskilt tillstånd få utöva veterinäryrket. Vidare föreslår regeringen att personer som genom ett särskilt tillstånd fått behörighet att utöva yrket som djursjukskötare ges rätt att använda den yrkestiteln. Ändringen är i första hand motiverad av att medlemsstaterna, enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, ska kunna ge en sökande som genomgått utbildning i en annan medlemsstat för ett reglerat yrke möjlighet att välja en anpassningsperiod som kompensationsåtgärd om en sådan åtgärd krävs för att få behörighet att utöva yrket i Sverige.

Ändringarna i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård föreslås träda i kraft den 1 juli 2012.

Utskottets överväganden

Ändringar i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Propositionen

Regeringen föreslår att det införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ett särskilt tillstånd att utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård för djursjukskötare, hovslagare och personer med humanmedicinsk legitimation i den utsträckning som anges i varje särskilt fall.

I enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivets princip om ömsesidigt erkännande ska en medlemsstat, inom ramen för den generella ordningen, ge en sökande som etablerar sig i medlemsstaten rätt att utöva ett yrke på samma villkor som gäller för landets egna medborgare, om sökanden har den utbildning som krävs av en annan medlemsstat för att utöva yrket inom dess territorium. Undantag från regeln om ömsesidigt erkännande görs emellertid i det fall sökandens utbildning väsentligt avviker från vad som krävs i den mottagande medlemsstaten. Vid dessa förhållanden ska dock den mottagande medlemsstaten ge sökanden möjlighet att få behörighet att utöva yrket genom att vidta kompensationsåtgärder i form av en anpassningsperiod som inte får överstiga tre år eller ett lämplighetsprov. Sökande ska, som huvudregel, ges rätt att välja mellan dessa åtgärder.

För att i enlighet med yrkeskvalifikationsdirektivets krav kunna erbjuda en sökande med väsentliga avvikelser i utbildningen en kompensationsåtgärd i form av en anpassningsperiod måste det finnas en möjlighet för den sökande att arbeta inom det aktuella yrket under en behörig yrkesutövares ansvar innan beslut om full behörighet meddelas. Den möjlighet som finns enligt nationell rätt är att genomföra anpassningsperioden inom ramen för försöksdjursverksamhet. För sådan verksamhet krävs bl.a. tillstånd av Jordbruksverket och etiskt godkännande av en djurförsöksetisk nämnd. Detta är inte en lämplig ordning. Den behöver därför ändras för att förbättra möjligheten att genomföra en anpassningsperiod som kompensationsåtgärd.

När det gäller veterinärer finns i dag en möjlighet för den som saknar legitimation att få ett s.k. särskilt tillstånd att utöva veterinäryrket. Tillståndet ges av Jordbruksverket och behörighetens omfattning ska anges i varje särskilt fall. Detta innebär att tillståndet kan medföra begränsningar av vilka åtgärder tillståndshavaren tillåts utföra samt av tiden för utövandet

av yrkesverksamheten. Denna möjlighet att meddela behörighet utnyttjas främst i fråga om semestervikarier och i liknande fall. Den som har ett sådant tillstånd tillhör djurhjälsopersonalen och arbetar under samma förutsättningar som annan djurhjälsopersonal.

Regeringen anser att motsvarande ordning bör införas för övriga reglerade yrken, dvs. för djursjukskötare och godkända hovslagare samt personer med legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) med godkännande för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Ett nytt bemyndigande bör därför föras in i lagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att i fråga om dessa yrken meddela föreskrifter om särskilt tillstånd för behörighet för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Enligt regeringens mening bör Jordbruksverket vara den myndighet som meddelar föreskrifter om de särskilda tillstånden som nu är aktuella och i det enskilda fallet beslutar om vilka villkor som ska vara förenade med tillståndet, exempelvis hur länge det ska gälla. Möjligheten att genom särskilt tillstånd utöva sådan verksamhet som är förbehållen djurhjälsopersonalen skulle även kunna användas för att tillfälligt täcka behovet av behörig arbetskraft under perioder då det råder brist på sådan. Det skulle exempelvis kunna gälla personer som studerar till djursjukskötare och som under slutet av sin utbildning får möjlighet att utöva sådan verksamhet som regleras i lagen. En remissinstans, Kommerskollegium, anför att sökanden enligt yrkeskvalifikationsdirektivet ska ges möjlighet att välja mellan lämplighetsprov och anpassningsperiod som kompensationsåtgärd. Det kan därför här tilläggas att yrkeskvalifikationsdirektivets krav angående möjligheten för sökande att som kompensationsåtgärd genomföra lämplighetsprov finns reglerad i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om behörigheter för djurhjälsopersonal (SJVFS 2009:83).

Personal som har fått behörighet genom särskilt tillstånd bör enligt regeringens mening tillhöra djurhjälsopersonalen. Regeringen föreslår därför att lagens definition av djurhjälsopersonal utökas till att omfatta även dessa personer. Förslaget innebär således att personer med behörighet genom särskilt tillstånd omfattas av de skyldigheter och det ansvar som gäller för de yrken vars behörighet regleras i lagen. Vidare innebär det att dessa personer inte omfattas av lagens begränsningar i rätten att vidta hälso- och sjukvårdande åtgärder på djur.

Vidare föreslår regeringen i propositionen att personer som genom särskilt tillstånd ges behörighet att utöva yrket som djursjukskötare ges rätt att använda den yrkestiteln. Enligt gällande regler i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård har den som genom särskilt tillstånd fått behörighet att utöva veterinäryrket rätt att använda den skyddade yrkestiteln veterinär. Han eller hon har dock inte någon rätt att använda beteckningen legitimerad i anslutning till yrkestiteln. Veterinärer har ensamrätt att utöva veterinäryrket och en inom djurens hälso- och sjukvård i vissa fall unik behörighet att utföra vissa åtgärder, bl.a. förskrivning av läkeme-

del för djur. Det har bedömts angeläget att det framgår redan av yrkestiteln att en person har den nu beskrivna behörigheten även när detta är genom särskilt tillstånd.

När det gäller djursjukskötare har de inte någon ensamrätt att utöva yrket eller någon unik behörighet att utföra vissa uppgifter. Exempelvis har en veterinär alltid behörighet att utföra de åtgärder som en djursjukskötare utför. I praktiken har emellertid djursjukskötare avgränsade arbetsuppgifter som normalt sett inte utförs av någon annan personalkategori. Regeringen bedömer därför att det finns ett värde i att utåt kunna visa att en person har behörighet som djursjukskötare. Även den som genom särskilt tillstånd fått behörighet att utöva yrket som djursjukskötare bör därmed ges rätt att använda den yrkestiteln.

När det gäller personer som genom särskilt tillstånd fått behörighet att utöva verksamhet som hovslagare eller en sådan verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård som kan utföras av den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen, bedöms det inte lämpligt att de ges rätt att använda beteckningen godkänd. Anledningen är att yrkestitlarna i sig inte är skyddade och att beteckningen godkänd i detta sammanhang är jämförbar med beteckningen legitimerad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden och tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:87 Ändringar i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302)
om verksamhet inom djurens hälso- och
sjukvård

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

dels att 1 kap. 4 § och 3 kap. 3 och 4 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 3 kap. 7 a §, samt närmast före 3 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Med djurhälsopersonal avses i denna lag personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

1. har legitimation enligt 3 kap. 1 §,

2. har godkännande enligt 3 kap. 5 eller 6 §,

3. enligt föreskrifter som har utfärdats med stöd av 3 kap. 9 § tillhandahåller tjänster inom yrket under ett tillfälligt besök i Sverige, eller

4. enligt föreskrifter som har utfärdats med stöd av 3 kap. 3 § har ett särskilt tillstånd att utöva veterinäryrket i den utsträckning som anges i varje särskilt fall.

3. enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 9 § tillhandahåller tjänster inom yrket under ett tillfälligt besök i Sverige, eller

4. har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 3 kap. 7 a § att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

3 kap.

3 §

Behörig att utöva yrke som veterinär är endast den som har

1. legitimation för yrket enligt 1 §,

2. rätt till sådan yrkesutövning enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 §, eller

3. särskilt tillstånd att utöva yrket enligt föreskrifter meddelade med stöd av andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att utöva veterinäryrket i den utsträckning som anges i varje särskilt fall.

3. ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva veterinäryrket.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (EUT L 255, 30.9.2005, s. 22, Celex 32005L0036).

4 §

En yrkestitel enligt 1 § (skyddad yrkestitel) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som enligt nämnda paragraf har legitimation för yrket *eller av den som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 § andra stycket eller 9 § har rätt att utöva veterinäryrket.*

En yrkestitel enligt 1 § (skyddad yrkestitel) får användas i verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård endast av den som

1. enligt nämnda paragraf har legitimation för yrket,

2. enligt föreskrifter meddelade med stöd av 9 § har rätt att utöva veterinäryrket, *eller*

3. *har ett sådant särskilt tillstånd som avses i 7 a § första stycket att utöva yrke som veterinär eller djursjukskötare.*

Den som saknar behörighet att använda en skyddad yrkestitel får inte heller använda en titel som kan förväxlas med en sådan.

Behörighet genom särskilt tillstånd

7 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva yrke som veterinär, djursjukskötare eller hovslagare när det saknas förutsättningar för legitimation enligt 1 § första stycket eller godkännande enligt 5 § första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om att den som har legitimation enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska kunna få ett särskilt tillstånd att i den utsträckning som anges i varje särskilt fall utöva verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård när det saknas förutsättningar för godkännande enligt 6 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012.